žiškių II senosios karčemos vieta yra toliau, maždaug 50 m į R nuo pirmosios karčemos vietos, to paties kelio P pusėje esančiame arime (rasta geležinė grandis, 2 pasagvinės ir kt.).

BALTADVARIS
BARROW CEMETERY II

In 2006 barrow 24, which had been disturbed by a road, was excavated in Baltadvaris barrow cemetery II (Molėtai Dist.). In all an area of 155.25 m^2 was studied. Only the NNE edge of the mound had survived. The barrow, including the ditches, had a diameter of about 10 m in a W–E direction. The height of the surviving barrow mound was up to 0.7 m above the base. There were three long pits to the W, N, and E of the mound and one round pit to the S of it. No traces of burials were discovered in the studied remains of the barrow. According to its construction, the barrow is characteristic of the late 1st millennium (8th–9th century). During the expedition, the locations of three old taverns were discovered in the vicinity of Baltadvaris: Baltadvaris II and Čižiškiai I and II. 19th century artefacts were found at these locations.

PAŠEKŠČIŲ PILKAPYNAS

Gytis GRIŽAS

2006 m. tęsti Pašekščių pilkapių (Molėtų r.) tyrinėjimai, pradėti 1999 m. pagal KPD ardomų vietų tyrimo programą (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 166–168; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 61; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 73–76; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 88–89). 2006 m. ištirti du pilkapiai 13(8) ir 17(9) centrinėje pilkapyno dalyje prie kelio Pašekščiai–Plėšiškės. Pilkapiai buvo ardomi kelio. Iš viso ištirtas 178 m^2 plotas.

Pilkapio 13(8) sampilas buvo netaisyklingos formos, 5 m skersmens, suplokštėjęs iki 0,25 m aukščio. Visame sampile be jokios sistemos rasta pavienių smulkaus ir vidutinio dydžio akmenų (iš viso apie 130). Pilkapio sampilą supo akmenų vainikas, iš kurio išlikę 17 akmenų (20x22x30 – 36x40x50 cm dydžio). Š krašte vienas šalia kito išlikę 3 akmenys, kiek toliau – 10 akmenų grupė, P krašte – 7 akmenų lankas.

Pilkapio sampilą iš Š ir V pusių supo dvi ovalo formos duobės (3x2 ir 4x2 m dydžio bei 0,51 ir 0,34 m gylio). Duobės nuožulniomis sienelėmis, pjūvyje pusapvalės formos. Jose aptikta pavienių akmenų, anglingos žemės sluoksnių.

Pilkapio centrinėje dalyje po pagrindu aptiktas *griautinis kapas*. Kapo duobė buvo stačiakampio užapvalintais kampais formos, 2,6x1,3 m dydžio, orientuota V–R kryptimi. Jos kraštai statūs. 0,55 m gylyje nuo pagrindo aptikti per 40 m. amžiaus vyro griaučiai. Mirusysis palaidotas galva į V, aukštielninkas, kairė ranka ištiesta, dešinė sulenkta ant krūtinės. Aptikti visi žmogaus griaučiai, išskyrus kaukolę, tačiau krūtinės srityje kaulai kiek sujaukti. Kojūgalyje kairėje pusėje aptikti geležiniai dirbiniai: ietigalis, peilis ir sagtelė. Kapas buvo išplėštas.

Pilkapio 17(9) sampilas buvo 5 m skersmens, taip pat suplokštėjęs, 0,29 m aukščio, vos išsiskiriantis iš aplinkinio žemės paviršiaus. Sampilą supo akmenų vainikas. Rasti tik 8 vainikui priskirtini akmenys (19x31x20 – 42x40x37 cm dydžio), likę pilkapio Š krašte

1 pav. Pašekščių pilkapynas, pilkapis 17(9). *G. Grižo nuotr.*
Fig. 1. Pašekščiai barrow cemetery, barrow 17(9).

vienas šalia kito, bei dar keli pavieniai sampilo PV krašte. Vainiko liniją žymėjo ir tamsios dėmės, likusios išrinkus akmenis. Iš viso fiksuotos devynios ovalios dėmės (16x20 – 20x28 cm dydžio) (1 pav.).

Pilkapio sampilą iš ŠR, P ir PR pusių supo du kiek lenkti ištęsto ovalo formos grioviai (5x2 ir 5,5x2 m dydžio bei 0,5 ir 0,55 m gylio), o iš ŠV pusės – viena ovalo formos duobė (2x2 m dydžio ir 0,34 m gylio). Pjūvyje grioviai pusapvalės formos, stačiomis sienelėmis, duobė – pusapvalės formos, nuožulniomis sienelėmis. Grioviuose ir duobėje rasta nemažai akmenų. ŠR griovyje po nuslinkusiais vainiko akmenimis 0,34 m gylyje gulėjo dubenėlio šukės. Dubenėlis lipdytas, lygiu paviršiumi, plačia anga ir gaubtomis sienelėmis. To paties indo fragmentų surasta ir pilkapio sampilo Š dalyje.

Pilkapio centrinėje dalyje po pagrindu aptiktas *griautinis kapas*. Kapo duobė stačiakampio užapvalintais kampais formos, 2x 1,1 m dydžio, orientuota V–R kryptimi. Duobės kraštai statūs, dugnas lygus. Mirusysis buvo palaidotas galva į V. Duobės V krašte aptiktas dantis, R krašte – kojos kaulo dalis. Duobės dugne, kiek arčiau jos V galo gulėjo geležinis pjautuvas. Centrinėje kapo duobės dalyje, 0,55 m žemiau pagrindo rasta apvara iš 16 stiklo ir emalio karolių, geležinis smeigtukas alavo galvute, bronzinė lankinė segė lenkta kojele, įvijinis žiedas, bronzinės ir alavinės tūtelės. Kape palaidota mergaitė.

Ištirti pilkapiai datuojami V a.

PAŠEKŠČIAI BARROW CEMETERY

In 2006 barrows 13(8) and 17(9), which had been disturbed by a road, were excavated in Pašekščiai barrow cemetery (Molėtai Dist.). An area of 178 m^2 was studied in all.

Both barrows were 5 m in diameter, 0.25–0.29 m in height and surrounded by stone circles, pits, and ditches. In each barrow, one inhumation burial was found in a pit under the base. The individuals were buried with the head to the W. A male was buried in barrow 13(8) with a spearhead, a knife, and a small buckle. The burial had been looted. A girl had been buried in barrow 17(9) (Fig. 1) with grave goods: a sickle, a bead necklace, a coil ring, a crossbow brooch, a pin, and tube beads. The barrows date to the 5th century.

KUPRIŲ PILKAPYNAS

Vida KLIAUGAITĖ

2006 m. vykdyti archeologiniai tyrinėjimai Kuprių pilkapyne (Ignalinos r.) (A 1517), esančiame Aukštaitijos nacionaliniame parke, 0,15 km į V nuo Prūdo ežero, į R nuo Ūsių ežero, abipus Švenčionėlių–Utenos kelio, Kaltanėnų girininkijos Kamčiatkos miške. Pilkapynas žvalgytas 1958 (LII) ir 1985 m. (MMT). Į R nuo Švenčionėlių–Utenos kelio esančius pilkapius riboja aukštos įtampos elektros perdavimo linija, po kuria periodiškai ariama. Vizualiai iššvalgius elektros linijos armenį pilkapyno teritorijoje ir į P nuo jos, keliose vietose pastebėta pavienių degintinių kaulų. Visas reljefas po elektros perdavimo linija stipriai pakeistas. Jokių sampilų liekanų ar kitų pilkapiams būdingų išorinių bruožų vizualiai išskirti nepavyko. Todėl po elektros perdavimo linija pilkapyno teritorijos P dalyje ir į P nuo jos iškastos 6 bandomosios perkasos – patikrintos trys tikėtinos pilkapių vietos. Vienoje jų aptikta pilkapio liekanų.

Pilkapis 1 aptiktas pilkapyno teritorijos PR kampe iškasus bandomąją 30x2 m dydžio perkasą. Jis buvo suartoje elektros perdavimo linijos juostoje, neaukštoje kalvelėje, už kurios į Š yra užpelkėjusi dauba. Perkasoje nukasus suartą sluoksnį atidengti pilki kontūrai – pilkapio grioviai. Tada perkasa išplėsta iki bendro 226 m^2 ploto.

Pilkapio sampilo visai nelikę – jis nuartas. Po suartu sluoksniu beveik visame plote fiksuotas įžemis – švarus geltonas smėlis. Įžemyje, 20–26 cm gylyje išryškėjo tamsus pilkapio sampilą supusio griovio kontūras. Pakasus 10–20 cm giliau fiksuoti 3 atskiri pailgi 1,3–1,6 m pločio, 5,7, 9 ir 9,8 m ilgio grioviai. Grioviai pjūvyje netaisyklingo puslankio ar artimos „V“ formai, užpildyti įvairaus intensyvumo degėsingu smėliu. Jų gylis – 52–91 cm nuo aukščiausio tiriamo ploto taško. ŠR ir PV griovių pakraščiuose, vidinėse jų pusėse aptikta stambių degėsių. Ypač daug jų, apie 14 cm storio sluoksnis, buvo ŠR griovio vidinėje pusėje, maždaug 80x60 cm dydžio plote. Tarp šių degėsių aptikti ir visi pilkapio radiniai – sudužusio lipdyto puodelio šukės (1:1 pav.) ir akmeninio galąstuvo dalis (1:2 pav.).

Centrinėje pilkapio dalyje, įžemyje fiksuota 11 dėmių, įžemyje išsiskyrusių pilku ar vos pilkšvu užpildu. Dėmės nesudaro jokios aiškios konstrukcijos. Jos netaisyklingo apskritimo formos, nuo 20 iki 45 cm skersmens. Pjūvyje dėmių kontūrai neryškūs, puslankio arba netaisyklingos formos. Jų užpildas – šviesesnis ar tamsesnis pilkas smėlis su smulkiomis organikos liekanomis, gylis – nuo 12 iki 58 cm. Dėl itin neryškių ir netaisyklingų kontūrų dėmes sunku pavadinti stulpavietėmis, tai gali būti augmenijos pėdsakai. Dar viena panaši dėmė fiksuota išorinėje ŠR griovio pu-